

WEBERCİ VERSTEHENDE BAĞLAMINDA BENJAMİN'İN “DİL VE İNSANIN DİLİ ÜZERİNE” ANLAYIŞI

Arif AKBAŞ*

Öz

Bu makalede ünlü Alman filozofu ve entelektüeli Walter Benjamin'in yayımlanan ilk eseri olan; “Über Sprache überhaupt und über die Sprache des Menschen” Kendi Haliyle Dil ve İnsanın Dili Üzerine adlı yapıtı Weberci yorumlayıcı yaklaşım (Verstehende) çerçevesinde tanıtılıp, tartışılacaktır. Taslak olarak, Walter Benjamin'in 1916'da yazdığı, 20 sayfanın biraz altında olan bu incelemenin yayımlanması planlanmamıştı ve yalnızca birkaç arkadaşa aktarılmıştı. Benjamin bu metni teksirle çoğaltıp Frankfurt Ekolüne dâhil olan birkaç kişiye dağıtmıştır. Filozof dogmatik olmayan bir düşünür olarak Theodor W. Adorno ile olan yakın dostluğu sayesinde Frankfurt Okulu ile ilişkilendirilmekteydi. Bertolt Brecht'le olan dostluğu ve iş birliği onun düşüncesi ile yazılarında etkili olmuştur. Dönemin bazı entelektüeline göre Benjamin, kültürel çalışmalar alanında en önemli düşünürlerden biri olarak kabul edilmekteydi. Toplumsal olarak anlaşılan estetik üzerine yazıları çok çeşitli disiplinlerde kabul görmekteydi. Etkileri akademik alanların ötesinde edebiyat, sanat, medya (teori) ve gazetecilik alanlarına kadar uzanmaktadır. Benjamin, gençlik yıllarında matematik - felsefe öğrencisi Gershom Scholem ve Şair Rainer Maria Rilke ile tanışmıştı. Scholem'le yapılan tartışmalar ve konuşmalar neticesinde ilk eseri olan bu kitapçık ortaya çıkmıştır. Kitap, içkin ve yoğun bir içeriğe sahiptir. Bu noktadan itibaren “dil teorisi” Benjamin için kalıcı bir tema haline gelmiştir. Yazının içeriğinde sonradan sıklıkla kullanacağı “algı kanonunu” da görmüştür.

İnceleme Makalesi

Geliş Tarihi (Date Received): 28.09.2023

Kabul Tarihi (Date Accepted): 27.06.2024

DOI: 10.58306/wollt.1368113

* Öğr. Gör. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Yıldızeli Meslek Yüksekokulu, Pazarlama ve Reklamcılık, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü (Sivas, Türkiye), e-posta: arifakbas@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-8480-4350.

Anahtar Sözcükler: *Walter Benjamin, Frankfurt Okulu, dil felsefesi, Kendi Haliyle Dil ve İnsanın Dili Üzerine, Weber'in Verstehende yöntemi*

UNDERSTANDING BENJAMIN'S "ON LANGUAGE AS SUCH AND ON THE LANGUAGE OF MAN" THROUGH WEBERIAN VERSTEHENDE

Abstract

In this article, the first published work of the famous German philosopher and intellectual Walter Benjamin; His work titled "Über Sprache überhaupt und über die Sprache des Menschen" On Language as It Own and Human Language will be introduced and discussed within the framework of the Weberian interpretive approach (Verstehende). As a draft, this treatise, written by Walter Benjamin in 1916 and running just under 20 pages, was not planned for publication and was passed on only to a few friends. Benjamin copied this text and distributed it to several people who were members of the Frankfurt School. As a non-dogmatic thinker, the philosopher was associated with the Frankfurt School through his close friendship with Theodor W. Adorno. His friendship and collaboration with Bertolt Brecht also influenced his thoughts and writings. According to some intellectuals of the period, Benjamin was considered one of the most important thinkers in the field of cultural studies. His writings on socially understood aesthetics were accepted in a wide range of disciplines. Their influence extends beyond academic fields to the fields of literature, art, media (theory) and journalism. In his youth, Benjamin met Gershom Scholem, a mathematics and philosophy student, and Poet Rainer Maria Rilke. As a result of discussions and conversations with Scholem, this booklet, his first work, emerged. The book has an inherent and intense content. From this point on, "linguistic theory" became a permanent theme for Benjamin. He also saw the "canon of perception" in the content of the article, which he would later use frequently.

Keywords: *Walter Benjamin, Frankfurt School, philosophy of language, On Language as Such and on the Language of Man, Weber's Verstehende Method*

1. Giriş

Bu çalışmanın konusu, Max Weber'in verstehende (anlayış) yaklaşımı bağlamında Walter Benjamin'in "Kendi Haliyle Dil ve İnsanın Dili Üzerine" adlı eserinin incelenmesidir. Bu inceleme, Weber'in sosyolojik yöntemi ile Benjamin'in dil anlayışı arasındaki bağlantıları ortaya koymayı

amaçlamaktadır. Çalışmanın gerekçesi, dilin insan toplumlarındaki rolü ve işlevi üzerine hem sosyolojik hem de felsefi perspektiflerden yeni bir bakış açısı sunma ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Literatürde, Weber'in verstehen yaklaşımının Benjamin'in dil teorisi ile olan ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar sınırlıdır. Bu çalışma, bu alandaki boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, dilin sosyal bilimler - felsefe arasındaki kesişim noktalarını keşfederek, her iki düşünürün görüşlerini daha derinlemesine anlamak ve yorumlamak amacıyla okuyucuyu yönlendirecek bir başlangıç yapılacaktır.

Benjamin, "Kendi Haliyle Dil ve İnsanın Dili Üzerine" adlı çalışmasında alışılmadık, teolojik içerikli bir dil teorisi sunar. Benjamin'e göre yaşamın her ifadesi bir tür dildir. Dil, 'zihinsel yaşamı' veya 'anlamları' iletmenin bir yoludur. Her doğal şey dilden pay alır çünkü dil bir tür zihinsel anlamlar iletir. Dil temelde ifade edicidir ve her ifade bir dil türüdür. Bu, dilin yalnızca gerçekleri iletmediği 'burjuva' veya araçsal dil görüşünün karşıtıdır. Almanca gibi belirli bir dil, yalnızca başka bir içeriği iletme aracı değildir. Kendisi bir şeyi ifade ediyor. Dilin sınırı, iletmediği anlamlarla değil, dilsel varlığıyla ifade edilir. Benjamin, her dilin belirli bir anlam alanını, bir yaşam biçimini veya belirli bir toplumsal bilinçdışını aktardığını söylüyor gibi görünmektedir. Bu dışavurumcu yaklaşım, dil ve düşünce arasındaki ilişkiye dair belirli bir teoriyle bağlantılıdır. Dilbilim çalışması zihinsel ve dilsel varlıklar arasındaki farktan başlamalıdır. Zihinsel varlıklar ancak iletilebildikleri takdirde dilseldirler. Dil, iletilebilen zihinsel varlıkların alt kümesidir. Zihinsel yaşam kendisini, paradoksal bir şekilde, doğrudan mevcut olduğu dolayım yoluyla 'sihirli' bir şekilde ifade eder. (McLaverly-Robinson, 2013: 1)

Benjamin'e göre her şeyin dili vardır. Şeyler esas olarak 'maddi bir topluluk' veya pratik bağlantılar aracılığıyla iletişim kurar. Bu bağlantılar dünyayı bölünmez bir bütün olarak kavrar. Şiir, insanın ifade gücünün nesnelere olan ilişkisinden doğar. Heykel ve resim gibi 'şey-dilleri' üzerine kurulmuş insan pratikleri de vardır. Ancak eşya dünyası ile ilişkilerde insan dilinin özel bir yeri vardır. Kelimeler insanı eşyanın dünyasına bağlar. [Çünkü her kelimenin bir kalbi vardır ve bu kalp sihirlidir.] Çeviri kavramı dilin merkezi olarak görülmelidir, çünkü dil, nesnelere dünyasını insan dünyasına çevirir. Çeviri ayrı kimlikler ya da benzerlikler yerine 'dönüşümün sürekliliğinden geçer'. İnsanların kendi zihinsel yaşamlarını başka türden şeyleri adlandırarak iletmeyle insan dili alışılmadık bir durumdur. Bu adlandırma eylemi insanlığın 'dilsel varlığıdır'. Bildiğimiz kadarıyla insan dili tek 'adlandırma' dilidir. İnsanlık aynı zamanda, insanın zihinsel yaşamının tamamının prensipte kalıntı bırakmadan iletilebilir olması bakımından da benzersizdir. Bu, insan dilini benzersiz bir şekilde tamamlar. (McLaverly-Robinson, 2013: 3)

Ancak bu adlandırma dili yalnızca diğer türdeki varlıkların insanlarla iletişim kurması veya kendilerini ifade etmesi nedeniyle işleyebilir. Dolayısıyla doğa yalnızca insanlık aracılığıyla iletişim kurar. Böylece insanlık, bu bağlantıyı iletme için sesi kullanarak, nesnelere maddi olmayan bir şekilde birbirine bağlı olduğu 'sihirli bir topluluk' yaratabilir. Bu, isimsiz bir dili isimlere çevirerek, nesnelere

dilini daha yüksek, daha mükemmel bir seviyeye yükseltir. İnsan doğadan aldığı iletişim doğrultusunda doğayı adlandırır. Adlandırma, dilin ‘son ifadesi’ ve ‘gerçek çağrısıdır’. Temelde ifade edici ve yaratıcıdır. (McLavery-Robinson, 2013: 4) Benjamin’in düşüncesini ve etkisini sınıflandırmak oldukça zordur. Alexander Stern, kitabında bu makaleyi Benjamin’in tüm felsefesinin anahtarı olarak ele almaktadır. Makalenin tezlerini Benjamin ile diğer düşünürler ve gelenekler arasında bir bağlantı noktası olarak kullanmaktadır. Stern, Benjamin’in dil üzerine makalesi ile onun “dışavurumcu” ve “estetik” dil geleneği olarak adlandırdığı şey arasında bağlantılar görmektedir. Bu geleneğin özelliklerinin Wittgenstein’in daha sonraki çalışmalarında da mevcut olduğunu öne sürmektedir. Bu geleneği tanımlamak için ‘estetik’ teriminin seçilmesi, Stern’nin, Benjamin ve Wittgenstein’in dünyaya bir anlam derinliği yeniden kazandırmayı amaçladıkları yönündeki görüşünü yansıtmaktadır. Stern, modernite yani bilimsellik ile büyümenin bozulması nedeniyle dilsel yetkinliğin an be an kaybolduğunu düşünmektedir. Bunun izlerini Hamann, Herder, Nietzsche ve Fritz Mauthner gibi Alman felsefe geleneğinin temsilcilerinde sürmektedir. Alman filozoflarının bu dağılık koleksiyonundaki dile ‘estetik’ bakış açısı, Stern’nin genel tezi için önemli bir referans sağlamaktadır. (Stern, 2019: 386)

Yirminci yüzyıl boyunca, dil felsefesi alanında Almanca konuşulan dünyada önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu dönemde, özellikle Almanca dilinde yazan filozoflar, dilin doğası, anlamı ve kullanımı hakkında derinlemesine çalışmalar yapmışlardır. Dil felsefesi, dilin işlevi, anlamın nasıl oluştuğu, kelimelerin ve cümlelerin nasıl anlam taşıdığı gibi konuları inceleyen bir felsefe dalıdır. Bu, Ludwig Wittgenstein’i ve onun kısmen analitik, kısmen mistik, kısmen psikolojik yazılarını içeren dil felsefesidir. [Tractatus Logico-Philosophicus] Bu geleneğin içerisindeki Walter Benjamin’in eserlerinde, özellikle de “Kendi Başına Dil Üzerine ve İnsanın Dili Üzerine” adlı makalesinde ortaya çıkan dil felsefesi nadir görülen bir durumdur. Walter Benjamin’in makalesi, kendine özgü bir kelime dağarcığıyla, karakteristik bükülmeler, tersine dönüşlerle, sezgilere aykırı ve karmaşık olan/ çoğunlukla göstergebilimsel veya yapısal bir geleneğe yerleşen bir teze doğru ilerlemektedir. Bu gelenek ile İngilizce analitik gelenek arasındaki ayrım mutlak olmaktan uzaktır, ancak Benjamin’in makalesini en yakın hedeflerinden ve takipçilerinden ayırmaya hizmet eder. Dil üzerine yazılan bu makale, zorluğuna ve kararsızlıklarına rağmen, ifade edilemezlik, mistisizmden sözdizimi ile yaşam biçimlerine kadar Wittgenstein’in eserlerini dolduran pek çok soruyu doğrudan hedeflemektedir. O halde bu kadar da nadir görülen ayrıksı bir örnek değildir.

2. Kendi Haliyle Dil ve İnsanın Dili Üzerine

Benjamin, “Kendi Haliyle Dil ve İnsanın Dili Üzerine” ve daha iyi bilinen çalışması “Çevirmenin Görevi” adlı eserlerinde; diller arasındaki, dil ile insan arasındaki ilişkileri araştırmaktadır.

Benjamin'in dil anlayışı tüm yaratılış için metafizik açıdan biçimlendirici bir işleve sahiptir. Şu anda nasıl konuştuğumuzu ve yazdığımızı etkileyen bu teolojik temelli dil anlayışının, çeviri alanındaki çalışmalarına da bakmak önemlidir. (Smerick, 2009: 48) Paula Schwebel, *Harabelerdeki Gelenek: Walter Benjamin, Gershom Scholem; Dil ve Ağıt Üzerine* makalesinde Gershom Scholem'in gençlik günlükleri, Scholem'in yirmili yaşlarının başlarında Walter Benjamin'in etkisi altında olduğunu, ilk yıllarında yeni olan şeylerin çoğunun bu olduğu izlenimini aktarabilir. O'nun dille ilgili çalışması "yaratıcı bir çeviri"den oluşuyordu. (Schwebel, 2014: 277) *Walter Benjamin'in Dille Komplosu* her ne kadar, Benjamin siyasi komplo üzerine bir kitap olsa da Walter Benjamin'in çalışmalarının çoğunda bir direniş stratejisi olarak komploya pek önem vermediği doğrudur. Charles Baudelaire üzerine tamamlanmamış "kitabında" ise yine bu dilsel özellik şiir üzerinden ortaya çıkmaktadır. (Martel, 2011: 25)

Walter Benjamin, yalnızca çevirinin farklı diller arasında işlemediğini, aynı zamanda insan dilinin de bir çeviri süreci tarafından üretildiğini öne sürmüştür. İnsan dili başlangıçta nesnelere dilinden başka bir şeyi tercüme etmedi. Dilin işlevi genellikle nesnelere adlandırılarak iletilebilir ve kategorize edilebilir nesnelere dönüştürülmesi olarak görülürken, Benjamin bu kapasiteden önce bir anlamlandırma eyleminin geldiğini öne sürer. Nesnelere dilini duymak ve sonra onu tercüme etmek her türlü adlandırma sürecinin bir koşuludur. Kendi başına dilsel içeriğin aktarımına dayanamayan bu tür algı, insan dilinin taklit etme veya taklit etme kapasitesi sayesinde mümkün olmaktadır. Benjamin, tamamen keyfi bir olgu olarak dil kavramını savunmak ya da dilin yalnızca yansıma seslerden geliştiğini iddia etmek yerine, dilin benzerlikleri algılama ve üretme kapasitesinin, dilin evrimindeki itici etmen olduğunu savunmaktaydı. Dilin kökenine ilişkin bu tür spekülasyonlar ne kadar şüpheli ya da verimsiz olursa olsun, çeviri yoluyla dilin oluştuğu tezi iki açıdan önemlidir. İlk olarak Benjamin, dil kavramını nesnelere diline kadar genişletir ve fikrin bu daha geniş uygulamasıyla, bizzat Benjamin'in "büyülü" olarak adlandırdığı başka bir dil kavramsallaştırmasını ortaya koyar. İkinci olarak, alıcılığı herhangi bir ifadenin gerekli öncülü olarak varsayarak, insan konuşmasında pasif bir durumun varlığını ileri sürer. İnsanlık (aktif) ile nesne dünyası (pasif) arasındaki olağan ilişki, bu şekilde tersine çevrildiğinde yeniden yorumlanır. Bu yeniden ifade etmenin sonuçları, dikkate değer olduğu kadar geniş kapsamlıdır. (Busch, 2006: 1-2) Benjamin, "Kendi Başına Dil ve İnsanın Dili Üzerine" başlıklı makalesinde yalnızca çeviri kuramının temel ilkelerini ortaya koymakla kalmaz; aynı zamanda alışılmadık bir şey olan dil kavramının da taslağını çizmeye başlar. Dilin büyümesine ilişkin kökleri erken romantik geleneğe dayanan bir teori formüle eder. Büyümlüğün bu ikinci yönü Benjamin tarafından "dilinin temel sorunu" olarak tanımlanmaktadır.

Uygulamalar da nesnelere diliyle aktarılır, böylece nesnelere insan pratiklerini belirleme kapasitesi dikkate alınmalıdır. İnsan çeviri işlemlerini sadece yürütmekle kalmaz, aynı zamanda onun

kontrolü altındadır. Eğer maddi dünyadan etkilenmek insan açısından belli bir pasifliğe tekabül ediyorsa, o zaman bu, hareket etme özgürlüğünün karşısına konulmamalıdır. Daha ziyade pasif yeraltı faaliyeti olarak görülmelidir. Mimetik bir süreç olarak çevirinin politik ve etik boyutu, tam da dünyayla ilişkinin eklemleme biçiminden, bu eklemlemenin yalnızca insanın gücüne atfedilemeyeceği gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Şeylerin, dil yoluyla kategorize edebileceğimiz, daha sonra kendi amaçlarımız için kullanabileceğimiz nesnelere olduğuna dair aşına olduğumuz fikir, Benjamin için yalnızca görünür, en üstteki katmandır- adeta bir semptomdur ve içinde daha başka bilinçdışı katmanlar depolanır. Nasıl ki insan dili eşyanın dilinden besleniyorsa, eşyanın istemsiz bir şekilde yayılması da eşyanın amaç odaklı işleyişine zemin hazırlar. Bu bilinçdışı katmanda özne-nesne ilişkisi tersine döner: Burada nesnelere kendi potansiyellerini göstermeye başlar, dilleri, ruh halleri, alışkanlıkları ve pratikleri aracılığıyla dokularına kabul edilen insana aktarılır. Dolayısıyla, yalnızca nesnelere dilinin insan diline çevrildiği değil, aynı zamanda sıradan, gündelik dünyadaki şeyler tarafından da çevrilme sürecinin olduğu söylenebilirse, daha sonra bu süreç tutum ve uygulamalar düzeyinde gerçekleşir. Şeyler aracılığıyla, eşya dünyasındaki tarihsel dönüşümlere uygun olarak “insanı” dönüştüren bakış açıları ve alışkanlıklar yerleşir. (Busch, 2006: 4-5)

3. Dil ve İnsana Dair Okuma Notları

İnsan entelektüel yaşamının her ifadesi bir dil türü olarak anlaşılabilir ve bu anlayış, doğru bir yöntem olarak her yerde yeni sorulara yol açar. Bir müzik ve heykel dilinden, Almanca veya İngilizce hukuki kararların yazıldığı dille doğrudan ilgisi olmayan bir adalet dilinden, teknisyenlerin teknik dili olmayan bir teknoloji dilinden söz edilebilir. Bu bağlamda dil, teknoloji, sanat, adalet veya din gibi ilgili nesnelere entelektüel içeriği iletmeyi amaçlayan ilke anlamına gelir. Tek cümleyle: Entelektüel içerikli her iletişim dildir, kelime yoluyla iletişim yalnızca özel bir durumdur, insan iletişiminin ve ona dayanan veya ona dayanmayan şeyin ta kendisidir. (Özel hukuk ya da şiir dili gibi düşünebiliriz.) Dilin varlığı yalnızca insanın entelektüel ifadesinin tüm alanlarına yayılmaz ki bu her zaman bir anlamda dilin doğasında vardır, aynı zamanda kesinlikle her şeye uzanır. Canlı ve cansız doğada dile bir şekilde katılmayan hiçbir olay veya şey yoktur, çünkü içeriğinin herkes tarafından iletilmesi esastır. Ancak “dil” kelimesi bu şekilde kullanıldığında hiçbir şekilde bir metafor değildir. Çünkü ifadede manevi özünü iletmeyen hiçbir şeyi hayal edemediğimiz, içeriğin tam bir bilgisidir. Bu tür bir iletişimin görünürde (ya da gerçekte) bağlantılı olduğu bilincin derecesinin az ya da çok olması, dilin tamamen yokluğunu kavrayamadığımız gerçeğini değiştiremez. Dil felsefesinin oluşumu ontolojiktir. Yani ilk insanla birlikte dilde oluşmuştur. (Benjamin, 1916: 1)

Bu terminolojide doğru olan tek şey, manevi içerikli bir iletişim olduğu sürece her ifadenin dil olarak sayılmasıdır. Aslında ifade, bütün ve en derin özü itibarıyla yalnızca dil olarak anlaşılmalıdır. Öte yandan dilsel bir varlığı anlayabilmek için onun doğrudan hangi ruhsal varlığın ifadesi olduğunu her zaman sormak gerekir. Bunun anlamı: Alman dilinde örneğin “B” harfi/ sesi hiçbir şekilde onun aracılığıyla ifade edebileceğimiz- sözde- her şeyin ifadesi değildir; daha ziyade onda iletilen şeyin doğrudan ifadesidir. Bu “kendisi” ruhsal bir varlıktır. Dolayısıyla dilde iletişim kuran manevi varlığın dil değil, ondan ayırt edilebilecek bir şey olduğu başlangıçta apaçıktır. Görünüm, Bir şeyin ruhsal özünün tam olarak onun dilinden oluştuğu görüşü- bir hipotez olarak anlaşılan bu görüş, tüm dilbilimsel teorilerin içine düşme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu büyük uçurumdur ve onun görevi onun üzerinde, tam da onun üzerinde asılı kalmaktır. Zihinsel öz ile iletişim kurduğu dilsel öz arasındaki ayrım, dilbilimsel-teorik bir çalışmada en orijinal ayrımdır. Bu fark o kadar şüphe götürmez görünmektedir ki entelektüel- dilsel öz arasında sıklıkla ileri sürülen özdeşlik, derin ve anlaşılmaz bir paradoks biçimidir. Birçok kelime tek anlamdan ziyade birden fazla anlama sahiptir. Logolar gibi cümle içinde kelimeler de yerleşeceği yeri tam olarak kullanıldığı bağlama göre bulurlar. Ancak bu paradoks, dilbilim kuramının merkezinde bir çözüm olarak yerini almakla birlikte, başlangıçta bulunduğu yerde bir paradoks ve çözümsüzlük olarak kalmaktadır. Bu bulunuş halini kurgulayan o dili konuşan insandan başkası değildir. (Benjamin, 1916: 2) Dil bizim evimiz gibidir. Evdeki eşyalar kullanım özelliklerine göre anlam kazanırlar. Fakat bunu sesler ya da sözcüklerle insan tekrar tekrar inşa eder. Dilin merkezinde her daim insan bulunur. Bu olgunun kültürle de ilişkisi vardır. Dilini kaybeden bir insan benliğini de yitirmiş olur. Zincirleme şekilde bundan teoloji yani din de etkilenir.

Dil neyi iletir? Kendisine karşılık gelen manevi varlığı iletir. Bu manevi varlığın kendisini dil aracılığıyla ifade ettiğini yine dil aracılığıyla iletişim kurduğunu bilmek çok önemlidir. Eğer bununla bu diller aracılığıyla iletişim kuran birini kastediyorsak yani o dilleri konuşan biri aslında yok gibidir. Manevi varlık kendisini bir dil aracılığıyla değil bir dille iletir. Buradaki manevi varlık insanın fitratından kaynaklanır. Yani dışsal olarak dilsel varlıkla aynı şey değildir. Manevi varlık dilsel varlıkla ancak iletilebildiği ölçüde özdeştir. Manevi bir varlık hakkında iletilebilecek şey, onun dilsel özüdür. Bu nedenle dil, nesnelerin ilgili dilsel özünü iletir, ancak onların ruhsal özünü yalnızca doğrudan dilsel tanımda yer aldığı ve iletilebildiği ölçüde iletir. (Benjamin, 1916: 3)

Dil, nesnelerin dilsel özünü iletir. Ancak bunun en açık tezahürü dilin kendisidir. Dil ne iletir, sorusunun cevabını aradığımızda yani bu şu anlama gelir: Her dil kendi kendine iletişim kurar. Bir dil lambayla [nesne] iletişim kuramaz. Çünkü iletilebildiği sürece lambanın manevi özü hiçbir şekilde lambanın kendisi asla değildir. Çünkü dilde durum şöyledir: Şeylerin dilsel özü onların dilidir. Dil teorisini anlamak, bu cümleyi içindeki her türlü totoloji görünümünü ortadan kaldıracak bir netlik düzeyine getirmeye bağlıdır. [Wittgenstein, Tractatus'ta tam olarak önermelerle mantık ve dil felsefesi

üzerinden bunu yapmaya çalışmıştır.] Bu cümle totolojik değildir çünkü şu anlama gelir: Manevi bir varlık hakkında iletilebilecek şey onun dilidir. Her şey bu “vardır”a dayanır (“anındadır”a eşdeğerdir). Biraz önce geçişte söylendiği gibi, onun dilinde en açık şekilde ortaya çıkan, manevi bir varlık hakkında iletilebilen şey değil, doğrudan dilin kendisi iletilebilendir. Manevi bir varlığın dili, onun hakkında doğrudan iletilebilen şeydir. Manevi bir varlık hakkında iletilebilecek olan şey, onun içinde iletilir; bu şu anlama gelir: Her dil kendi kendine iletişim kurar. Daha doğrusu: her dil kendi içinde bölünür kendi içinde en saf anlamıyla iletişimin “ortamı”dır. Dil teorisinin temel sorunu, tüm entelektüel iletişimin doğrudanlık özelliğidir. Eğer bu doğrudanlık büyümlü olarak nitelendirilecekse, o zaman dilin gerçek sorunu büyümlüdür. Dilin büyümlü sözü aynı zamanda başka bir şeye de işaret ediyor: Onun sonsuzluğuna. Dil, doğrudanlık tarafından koşullandırılmıştır. Çünkü dil aracılığıyla hiçbir şey iletilmediğinden, dilde iletilen şey dışarıdan sınırlanamaz ve ölçülemez; bu nedenle her dilin kendine has, ölçülemez, benzersiz bir sonsuzluğu vardır. Sınırını sözel içeriği değil, dilsel doğası belirler. (Benjamin, 1916: 4)

Şeylerin dilsel özü onların dilidir; insanlar için geçerli olan bu cümle şu anlama gelmektedir: İnsanın dilsel özü, dilidir. Bunun manası şudur: İnsan kendi manevi varlığını kendi diliyle anlatır. Ancak insan dili kelimelerle konuşur. Bu nedenle insan, kendi manevi varlığını (eğer iletilebilirse) diğer tüm şeyleri adlandırarak iletir. Peki, nesnelere adlandıran başka diller biliyor muyuz bilmiyor muyuz? İnsanların dili dışında herhangi bir dil bilmediğimizi iddia edemeyiz, bu doğru değil. İnsan dilinden başka bir adlandırma dili bilmiyoruz; Dil kuramı, adlandırma dilini genel olarak dille özdeşleştirerek kendisini en derin iç görüşlerinden yoksun bırakır. İnsanların dilsel özü, şeyleri adlandırmalarıdır. (Benjamin, 1916: 5) [İlk insanlardan beri tüm insanlar varlıklara her daim ad vermektedirler. Nitekim Kur’an’da “Allah Âdem’e bütün isimleri öğretti...” (Bakara, 2024: 2/31) buyrulmaktadır.] Eşyalar ne için adlandırıldı? Bir insan kiminle iletişim kurar? – Peki, bu soru insanlar için diğer iletişimlerden (dillerden) farklı mıdır? Lamba kiminle iletişim kuruyor? Dağlar? Tilki? Ama burada cevap şu: Bu konuşma eylemini yapan insanın kendisidir. Bu antropomorfizm değil. Bu cevabın doğruluğu bilgide ve belki de sanatta kendini kanıtıyor. Dahası: Eğer lamba, dağlar ve tilki insanla iletişim kurmasaydı, onları nasıl adlandırırdı? Ama onlara isim veriyor; onları isimlendirerek iletişim kurar. Kiminle iletişim kuruyor? İnsan dâhil diğer canlılarla da iletişim kurabiliyor. (Benjamin, 1916: 6) [İnsan sosyal bir varlıktır. Günümüzde cansız makinelerle dahi iletişim/ etkileşim kurmaktadır.] Kendi haliyle dil insanın icat ettiği/ oluşturduğu bir olgudur. Bu minvalde Tevrat’ta anlatılan “Babil Kulesi” efsanesi konun teolojik boyutuna dikkat çeken başka bir misaldir.

Asıl sorun insanların nasıl iletişim kurduğudur. Dil konusundaki temel yanlış görüşü mutlaka ortaya çıkaracak derin bir ayırım yapılmalı, bir alternatif sunulmalıdır. İnsan, manevi özünü eşyalara verdiği isimlerle mi aktarır? Yoksa onların içinde mi vardır bu manevi öz? Cevap bu sorunun paradoksunda yatmaktadır. İnsanın manevi varlığını isimler aracılığıyla ilettiğine inanan kimse, iletişim

kurduğu kişinin kendi manevi varlığı olduğunu varsayamaz; çünkü bu, şeylerin isimleri aracılığıyla, yani kişinin çağrılan şeyi ilettiği kelimeler aracılığıyla gerçekleşmez. Ve o yalnızca diğer insanlara bir şey ilettiğini varsayabilir çünkü bu, benim bir şeyi belirttiğim kelime aracılığıyla gerçekleşir. Bu görüş burjuva dil anlayışıdır. Bunun savunulamazlığı ve boşluğu aşağıda giderek daha net bir şekilde ortaya çıkacaktır. İletişim aracının söz, nesnesinin eşya, muhatabının ise kişi olduğunu söyler. Öte yandan karşı taraf iletişimin hiçbir aracını, hiçbir amacını ve muhatabını tanımaz. Eskiler diyor ki, insanın ruhsal özü kendisini Tanrı'nın adıyla iletir. (Benjamin, 1916: 7) [Bu da bizi yine ontolojik sorunlara götürür. İncil'de dendiği gibi: "Başlangıçta Söz vardı. Söz Tanrı'yla birlikteydi ve Söz Tanrı'ydı." Yuhanna 1:1-18, Muhiddin İbn-i Arabi'de de varlık bir sözdür: "Kün fe yekûn!"]

Dil alanında ismin yalnızca şu anlamı ve kıyaslanamaz derecede yüksek önemi vardır: bu da o dilin en derin özüdür. İsim artık hiçbir şeyin iletilmediği, dilin kendisinin ve mutlak olarak kendisini ilettiği şeydir. Adı üstünde kendi kendine iletişim kuran manevi varlık dildir. İletişiminde manevi varlığın mutlak bütünlüğü içinde dilin kendisinin olduğu yerde, yalnızca orada ad vardır. [Allah isimleri Âdem (As.) var olduğu anda öğretmiştir. Bu öğretiş varlığın yani eşyanın bilgisidir.] İnsan dilinin mirası olarak isim, dilin sadece insanın manevi özü olduğunu garanti eder ve yalnızca bu nedenle tüm ruhsal varlıklar arasında yalnızca insanın ruhsal özü tamamen iletilebilir. Bu, insan dili ile nesnelere dili arasındaki farkı açıklar. [Aslında bütün bir varlık/ âlemler dil olarak onu zikretmektedir.] Ancak insanın manevi özü dilin kendisi olduğundan bunu açıklamak pek kolay değildir. Bu yüzden iletişim/ temas kaçınılmazdır; onunla iletişim kurun, ancak yalnızca onunla dille iletişim kurun. İnsanın ruhsal özü olarak dilin bu yoğun bütünlüğünün somut örneği yine insandır, saf dilin ondan konuştuğunu kabul ederiz. Kendi kendine iletişim kurabildiği sürece tüm doğa, kendisini dilde ve nihayetinde insanda iletir. Bu yüzden insan doğanın efendisidir ve nesnelere isim verebilir. Nesnelere dilsel doğası aracılığıyla onları kendisinden, yani ismen, tanır. (Benjamin, 1916: 8)

Tanrı'nın yaratılışı, şeylerin adını, yalnızca dilin adından söz ettiği insandan almasıyla tamamlanır. İsmi dilin dili olarak tanımlayabiliriz (eğer ilgi hali araçların değil de ortamın ilişkisini belirtiyorsa) ve bu anlamda insan, isimle konuştuğu için dilin konuşucusudur. Ve tam da bu nedenle tektir. Pek çok dilde bu metafizik bilgi, insanın konuşmacı olarak belirtilmesinde yer alır. Ancak örneğin İncil'e göre bu ismi veren kişi açıkça şudur: "Bir insanın her türlü canlı hayvana dediği şey, yani onlara ne ad verilmesi gerektiğini kendisi seçer ve bilir." (Benjamin, 1916: 9) Ancak isim sadece son ünlem değil, aynı zamanda dilin asıl çağrısıdır. Bu, dilin temel yasasının isimde ortaya çıktığı anlamına gelir; buna göre kendi kendine konuşmak ve diğer her şeye hitap etmek aynı şeydir. Dil -ve onun içinde ruhsal bir varlık- kendisini yalnızca adla, yani evrensel adlandırmayla konuştuğu yerde ifade eder. Mutlak olarak iletilebilir manevi varlık olarak dilin yoğun bütünlüğü ve evrensel olarak iletişim kuran (adlandırma) varlık olarak dilin kapsamlı bütünlüğü adda doruğa ulaşır. Dil, iletişimsel doğası ve

evrenselliği açısından, ondan konuşan manevi varlığın tüm yapısıyla dilsel olmadığı, yani iletilebilir olmadığı durumlarda kusurludur. Evrensellik ve yoğunluk bakımından mükemmel bir dile yalnızca insan sahiptir. (Benjamin, 1916: 10)

Bu bilgi ışığında, metafiziksel önemi en yüksek olmasına rağmen terminolojik olarak burada açıkça ortaya konabilecek bir sorunun, kafa karışıklığı riski olmadan artık mümkün olduğu ortaya çıkmaktadır. Sadece insanların değil (çünkü bu gereklidir) aynı zamanda şeylerin ve dolayısıyla genel olarak manevi varlığın manevi varlığı, dilbilimsel teorik bakış açısından dilsel olarak tanımlanabilir. Eğer manevi varlık, dilsel varlıkla özdeşse, o zaman şey, manevi özü açısından bir iletişim aracıdır ve onda iletilen şey -ortam ilişkisine göre- tam olarak bu ortamın (dili) kendisidir. O halde dil, şeylerin manevi özüdür. Dolayısıyla manevi varlık başlangıçtan itibaren iletilebilir, daha doğrusu iletilebilir olarak ortaya koyulur. Dil konusundaki genel tez şudur: Şeylerin dilsel özü, onların manevi özü ile özdeşdir, ancak ikincisi iletilebilir ve “olabildiğince” bir totoloji haline gelir. Dilin içeriği yoktur; iletişim olarak dil, manevi bir özü, yani başlı başına bir iletilebilirliği iletir. Diller arasındaki farklar, yoğunluklarına göre, yani kademeli olarak farklılık gösteren araçsal farklılıklarıdır. Bu da iletişimdeki iletişimcinin ve iletilebilirliğin yoğunluğuna göre iki açıdandır. Birbirinden tamamen ayrı ama yine de yalnızca insan adlarının dilinde birleşen bu iki alan, doğal olarak sürekli olarak karşılık içinde dile gelir. (Benjamin, 1916: 11)

Dil metafiziğine göre, manevi varlığın yalnızca kademeli farklılıkları bilen dilsel varlıkla eşitlenmesi, tüm manevi varlığın derecelere ayrılmasıyla sonuçlanır. Manevi varlığın kendisinde meydana gelen bu derecelenme artık herhangi bir üst kategori altında sınıflandırılmaz; dolayısıyla, skolastisizmin zaten yaptığı gibi, tüm manevi ve dilsel varlıkların varlık derecelerine göre derecelendirilmesine yol açar. Maneviyatla ilgili alışkın kanaat budur. Ancak manevi olanın dilsel öze eşitlenmesi, dilbilimsel teorik açıdan metafizik açıdan o kadar büyük bir öneme sahiptir ki, dil felsefesinin merkezinde tek başınaymış gibi defalarca ortaya çıkan ve kendi anlamını kuran kavrama yol açar. Din felsefesiyle en yakın bağlantısı “vahiy” kavramıdır. Tüm dilsel yaratımda konuşulan ifade edilebilen ile konuşulamayan ve söylenmeyen arasında bir çatışma vardır. Bu çatışmayı ele alırken, nihai manevi varlığı tarif edilemez olanın perspektifinden görürüz. Manevi olanı dilsel öze eşitlerken, ikisi arasındaki bu ters orantı ilişkisine itiraz edildiği açıktır. Çünkü buradaki tez şudur: Ruh ne kadar derinse, yani ne kadar mevcut ve gerçek olursa, o kadar anlamlı yahut belirgin olur, çünkü ruh ile dil arasındaki ilişkiyi kesinlikle belirsiz kılmak tam da bu denklemin ruhuna uygundur. Maneviyat dilsel olarak en mevcut olanıdır. Yani en sabit ifadeyle tek kelimeyle, dil açısından en özlü ve değişmez olanı, en belirgin olanı aynı zamanda saf manevidir. Ancak vahiy kavramı, sözün dokunulmazlığını tek ve yeterli koşul olarak kabul ettiğinde, onda kendini ifade eden manevi varlığın tanrısallığını tespit ettiğinde tam olarak bu anlama gelir. Dinin en yüksek manevi alanı (vahiy kavramında) aynı zamanda anlatılamaz olanı

bilmeyen tek alandır. Çünkü isimle hitap edilir ve vahiy olarak kendini ifade eder. Ancak bu, yalnızca dinde görüldüğü şekliyle en yüksek manevi varlığın tamamen insana ve onun içindeki dile dayandığını, şiir hariç tüm sanatın ise dil ruhunun nihai somutlaşmasına dayanmadığını, aksine dilin maddi ruhu üzerine, mükemmel güzelliğine rağmen söyleyemeyiz. Dil, aklın ve vahyin anasıdır. (Benjamin, 1916: 12)

Dilin kendisi, şeylerin kendisinde tam olarak ifade edilmez. Bu cümlenin iki anlamı var. Mecazi ve duysal anlam: Nesnelere dilleri kusurlu ve sessizdir. Şeylerin saf dilsel biçimsel ilkesi olan ses reddedilir. Birbirleriyle ancak az çok maddi bir topluluk aracılığıyla iletişim kurabilirler. Bu topluluk herhangi bir dilsel iletişim gibi doğrudan ve sonsuzdur; büyüdür (çünkü maddede de büyü vardır). İnsan dilinin eşsiz özelliği, nesnelere olan büyü iletişiminin maddi olmayan ve tamamen manevi olmasıdır, ses de bunun simgesidir. Kutsal Kitap, Tanrı'nın insana nefes üflediğini söylerken bu sembolik gerçeği ifade eder: Bu aynı zamanda yaşam, ruh ve dildir. Nefesin üflendiğini anlatan bu eser [İncil] aynı zamanda insanın topraktan yaratıldığını da bildirmektedir. Burası, tüm yaratılış tarihi boyunca, Yaratıcının iradesini ifade ettiği, aksi halde doğrudan yaratıcı olması amaçlanan bir materyalden söz edilen tek yerdir. Bu ikinci yaratılış hikâyesinde, insanın yaratılışı söz aracılığıyla gerçekleşmedi: Tanrı konuştu ve oldu ama sözden yaratılmayan bu adama artık dil armağanı verildi, doğanın üzerine yükseltildi. (Benjamin, 1916: 13)

Yaratma eyleminin insanlara yönelik bu tuhaf devrimi, yaratılışın ilk hikâyesinde de aynı derecede açık bir şekilde ortaya konmuştur ve tamamen farklı bir bağlamda, eylemden itibaren insanlarla dil arasındaki özel bağlantıyı eşit derecede kesinlikle garanti eder. Yaratılışın ilk bölümdeki yaratma eylemlerinin farklı ritimleri, yalnızca insanı yaratan eylemin önemli ölçüde saptığı bir tür temel biçime izin verir. İnsan ile doğa ve onların yaratıldığı malzeme arasında hiçbir yerde açık bir ilişkinin olmadığı doğrudur. "O yaptı" ifadesinin maddeden bir yaratılışa işaret edip etmediği burada açık bir soru olarak kalmalıdır. "O isimlendirdi"de, yaratma eyleminin dille olan derin ve açık ilişkisi her zaman ortaya çıkar. Dilin yaratıcı her şeye gücü yetmesiyle başlar ve sonunda dil, adeta yaratılmış olanı içine alır, onu adlandırır. Dolayısıyla yaratmak, tamamlamaktır; söz ve isimdir. Tanrı'da isim, kelime olduğu için yaratıcıdır ve Tanrı'nın sözü, isim olduğu için bilinir. "Ve bunun iyi olduğunu gördü", yani onu isminden biliyordu. Bu en eski ilk isim benzersiz bir varlık olan Âdem babamız idi. İsmiyle mutlak ilişkisi sadece Tanrı'da vardır, sadece isimle vardır, çünkü o en içteki varlığıyla yaratıcı sözle aynıdır. Bilginin saf ortamında yani Allah, eşyayı isimleriyle bilinir kılmıştır. Ama insan bunları bilgi terimleriyle adlandırır. (Benjamin, 1916: 14)

İnsanın yaratılışında doğanın yaratılışının üçlü ritmi yerini bambaşka bir düzene bırakmıştır. Bunda dilin farklı bir anlamı vardır; Fiilin üçüncü hali burada da korunmuştur, ancak mesafe paralellik ile daha da güçlü bir şekilde ifade edilmiştir. 1.27. ayetteki "O yarattı" ifadesi üçüncü tekil şahısla

söylenmiştir. Tanrı insanı Söz'den yaratmadı ve ona isim de vermedi. Onu dile tabi kılmak istemedi ama Tanrı, kendisine yaratılış aracı olarak hizmet eden insandaki dili özgürce serbest bıraktı. Tanrı, insandaki yaratıcılığını kendine bıraktığında dinlendi. İlahi gerçekliğinden sıyrılan bu yaratıcı unsur bilgi haline geldi. İnsan, Tanrı'nın Yaratıcı olduğu aynı dili bilendir. Allah onu kendi suretinde yarattı, O, bilen Yaradan'ın suretinde yarattı. Dolayısıyla şu cümle: "İnsanın manevi özü dildir", açıklama gerektirmektedir. Manevi özü, yaratıldığı dildir. Yaratılış Söz'de başlamıştır ve Tanrı'nın dilsel özü de Söz'dür. Tüm insan dili sadece isimdeki kelimenin bir yansımasıdır. Bilginin yaratılışa ulaşması gibi, isim de söze ulaşmaz. Tüm insan dilinin sonsuzluğu, Tanrı Sözü'nün mutlak, sınırsız ve yaratıcı sonsuzluğuyla karşılaştırıldığında her zaman sınırlı yahut analitik bir nitelikte kalır. (Benjamin, 1916: 15)

Dilin saf ruhunda insanın hayatı mutluluk vericiydi. Ama doğa sessizdir. Yaratılış kitabının ikinci bölümünde, insanın kendisi olarak adlandırdığı bu sessizliğin, nasıl yalnızca daha düşük düzeyde bir mutluluğa dönüştüğünü açıkça hissedebilirsiniz. Ressam Müller, Âdem'e isim verildikten sonra kendisini terk eden hayvanlar hakkında şunları söyletiyor: "Ve Âdem onlara bir isim verdiği için soyların ondan nasıl kaçtıklarına baktı." Ancak düşüşten sonra işler Tanrı'nın sözüyle değişti. Dünya bir düşüş ve lanetlenmişlik yeri idi. [Dünya hayatı aldatıcı ve yalandır.] Artık doğanın derin hüznünden kastettiğimiz diğer suskunluğu başlamaktaydı. Eğer kendisine dil verilmiş olsaydı tüm doğanın şikâyet etmeye başlayacağı metafizik bir gerçektir. Gerçi "dili vermek" ifadesi konuşabilmesini sağlamaktan daha fazlasını anlatmaktadır. Adlandırılmak -adını veren kişi tanrısal ve kutsanmış bir kişi olsa bile- her zaman bir üzüntü belirtisi olarak kalabilir. Ama tek bir cennet isimlerinin dilinden değil, ismin zaten solmuş olduğu ve yine de şeyleri Tanrı'nın sözüne göre tanıyan yüzlerce insan dilinden adlandırılacak daha ne kadar çok şey vardır. Şeylerin Tanrı dışında özel isimleri yoktur. Çünkü Tanrı onları yaratıcı Sözde kesinlikle kendi adlarıyla çağırdı ama insanların dilinde onlara değişik adlar da verilmişti. İnsan dilleri ile nesnelerin dilleri arasındaki ilişkide, kabaca "aşırı adlandırma" olarak tanımlanabilecek bir şey vardır. Aşırı adlandırma, tüm üzüntülerin ve (şeylerin perspektifinden bakıldığında) tüm sessizliğin en derin dilsel nedenidir. (Benjamin, 1916: 16)

4. Sonuç

Benjamin *Kendi Haliyle Dil ve İnsanın Dili Üzerine* adlı yapıtında dile felsefi - teolojik açıdan yaklaşmıştır. Dilin bir de sanatsal ve kültürel boyutu vardır. Benjamin bu konuya kitapçığın son üç sayfasında değinmiştir. Heykelin, resmin, şiirin bir dili vardır. Nasıl ki şiir dili, yalnızca olmasa da en azından aynı zamanda insan isimlerinin dilinden temelleniyorsa, heykel ya da resim dilinin de belirli türde nesne dillerinden temellenmesi oldukça akla yatkındır. Şeylerin dili sonsuz derecede daha yüksek

bir dile aitti ama belki de aynı alandaydı. Bunlar isimsiz, akustik olmayan diller, malzemedan yapılmış vs. dillerdi. Burada nesnelere iletişimindeki maddi ortak noktayı düşünmemiz gerekmektedir. (Bu arada, nesnelere iletişimi kesinlikle öyle bir toplumsallıktır ki, dünyayı bölünmez bir bütün olarak ele alır. Sanat formlarını anlamak söz konusu olduğunda hepsini dil olarak anlamaya ve doğal dillerle bağlantısını aramaya çalışıyoruz. Akustik alana ait olması nedeniyle bariz bir örnek, şarkı ile kuşların dili arasındaki ilişkidir. Öte yandan sanat dilinin ancak göstergeler kuramıyla en derin ilişki içinde anlaşılabilirdiği kesindir. Bu olmadan, herhangi bir dil felsefesi bütünüyle parçalı kalır, çünkü dil ile işaretler arasındaki ilişki (insan dili ile yazı arasındaki ilişki bunun yalnızca çok özel bir örneğidir) orijinal ve temeldir. (Benjamin, 1916: 18)

Bu bize, dilin tüm alanına yayılan, yukarıda dar anlamda dil ve simgelerle ilgili olarak bahsettiğimiz, onunla örtüşmesi gerekmeyen çelişkiyle önemli bağlantıları olan başka bir karşıtlığa işaret etme fırsatını vermektedir. Her halükârda dil yalnızca iletilebilecek olanın iletişimi değil, aynı zamanda iletilemeyen de simgesidir. Dilin bu simgesel yanı göstergeyle olan ilişkisiyle ilgilidir ama aynı zamanda belli bir noktaya kadar örneğin isimlere ve yargılara da uzanır. Bunların yalnızca iletişimsel bir işlevi değil, aynı zamanda büyük olasılıkla, en azından burada açıkça belirtilmeyen, yakından ilişkili bir sembolik işlevi de vardır. Buna göre, bu değerlendirmelerden sonra geriye, her ne kadar kusurlu olsa da saflaştırılmış bir dil kavramı kalmaktadır. Bir varlığın dili, onun ruhsal varlığının kendisiyle iletişim kurduğu ortamdır. Bu iletişimin kesintisiz akışı, en alt var olandan insana, insandan Tanrı'ya kadar tüm doğa boyunca akar. İnsan, doğaya ve kendisi gibi olanlara (kendi adına) verdiği adla kendisini Tanrı'ya iletir, doğadan aldığı iletişime göre doğaya da adını verir, çünkü tüm doğanın da nüfuz etmiş isimsiz, sessiz bir dili vardır. İnsanda bilen bir isim olarak muhafaza edilen ve yargılayıcı bir yargıç olarak insanın üzerinde dolaşan Tanrı'nın yaratıcı sözünün kalıntısı bulunmaktadır. Doğanın dili gizli bir slogana benzetilebilir. (Benjamin, 1916: 19-20)

Walter Benjamin'in "Kendi Haliyle Dil ve İnsanın Dili Üzerine" başlıklı eseri, dilin sadece iletişim aracı olmaktan öte, insan deneyimi ve bilincinin merkezi bir unsuru olduğunu tartışır. Weberci Verstehende yaklaşımını kullanarak Benjamin'in dil anlayışı incelendiğinde onun dilin toplumsal ve bireysel boyutlarına olan derin etkisi anlaşılmalı çalışılmıştır. Benjamin'in eseri, dilin sadece bir araç olmadığını, aynı zamanda insan deneyimini şekillendiren ve belirleyen bir güç olduğunu vurgular. Weberci Verstehende çerçevesinde, bu dil anlayışını anlamak için, insanların dil aracılığıyla nasıl düşündüğünü, hissettiğini ve deneyimlediğini anlamaya yönelik bir yaklaşım benimsenir. Bu yaklaşım, dilin sadece sembolik bir araç olmanın ötesinde, toplumsal ilişkileri, kültürel normları ve bireysel kimlikleri nasıl şekillendirdiğini anlamamıza yardımcı olur. Benjamin'in dil anlayışıyla ilgili olarak, Weberci Verstehende'nin temel prensipleriyle birlikte dilin toplumsal yapılar üzerindeki etkisini anlamak önemlidir. Dilin sadece iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda toplumsal normları ve

ilişkileri şekillendiren bir güç olarak görülmesi, Benjamin'in eserinin temel tezlerinden biridir. Sonuç olarak, Weberci Verstehende bağlamında Benjamin'in "Kendi Haliyle Dil ve İnsanın Dili Üzerine" anlayışını incelemek, dilin insan deneyimini ve toplumsal yapıları nasıl etkilediğini derinlemesine anlamamıza olanak tanır. Bu makale, dil felsefesi ve toplumsal bilimler alanındaki tartışmalara yeni bir bakış açısı sunmakla kalmaz, aynı zamanda dilin gücünü, önemini vurgular.

Walter Benjamin'in "Über Sprache überhaupt und über die Sprache des Menschen" eseri, dilin doğası ve insan deneyimiyle olan ilişkisinin derinlemesine bir incelemesini sunar. Benjamin, dilin sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda varoluşun ve anlamın temel bir unsuru olduğunu savunur. Bu bağlamda, dilin ontolojik ve epistemolojik boyutlarını açığa çıkarır. Benjamin'e göre, dil, şeylerin kendilerini ifade etme biçimidir; her varlık, kendi dilinde bir anlam taşır. İnsanın dili ise bu anlamları yorumlama ve anlamlandırma yeteneğine sahiptir. Bu yaklaşım, dilin sadece sembolik bir sistem olmadığını, aynı zamanda dünyayı kavrayış biçimimiz olduğunu vurgular. Benjamin, bu görüşüyle dilin metafizik boyutuna dikkat çeker ve dilin insan bilincinin, toplumsal yapının ayrılmaz bir parçası olduğunu gösterir. Benjamin'in bulguları arasında en dikkat çekici olanı, dilin ilahi bir kökene sahip olduğuna dair inancıdır. O, dilin tanrısal bir yaratı olarak, insanın dünyayı anlamlandırma kapasitesinin bir yansıması olduğunu öne sürer. Bu bağlamda, Benjamin'in dil teorisi, dilin kutsallığını ve evrenselliğini vurgulayarak, modern dil teorilerinden ayrılır. Ayrıca, Benjamin, dilin tarihsel/ kültürel bağlamını da göz önünde bulundurarak, dilin evrimini ve değişimini inceler. Bu eser, Benjamin'in dilin doğası ve işlevi hakkındaki derin düşüncelerini ortaya koyarken, aynı zamanda dilin insanlık tarihindeki merkezi rolünü de aydınlatır. Benjamin'in dili bir anlamlandırma ve dünyayı kavrama aracı olarak görmesi, dilin hem bireysel hem de kolektif bilinç üzerindeki etkisini anlamamıza yardımcı olur. Bu nedenle, "Über Sprache überhaupt und über die Sprache des Menschen" eseri, dil felsefesi ve iletişim teorisi açısından önemli bir referans noktasıdır.

Kaynakça

- Benjamin, W. (1916). *Über Sprache überhaupt und über die Sprache des Menschen*. Munich: Handschrift.
- Benjamin, W. (1996). "On Language as Such and on the Language of Man", in: *Selected Writings I, 1913-1926*, eds. Marcus Bullock & Michael W. Jennings (Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press).
- Busch, K. (2006). *The Language of Things and the Magic of Language On Walter Benjamin's Concept of Latent Potency*. <https://transversal.at/transversal/0107/busch/en>. Erişim Tarihi: 27.09.2023.

- Martel, J. R. (2011). "Walter Benjamin's Conspiracy with Language". In *Textual Conspiracies: Walter Benjamin, Idolatry, and Political Theory* (pp. 25–61). University of Michigan Press.
<http://www.jstor.org/stable/10.3998/mpub.3124327.6>.
- May-Hobbs, M. (2023). "Walter Benjamin: What are the Connections Between Language and Theology?". TheCollector.com, <https://www.thecollector.com/walter-benjamin-language-theology/>. Erişim Tarihi: 27.09.2023.
- McLaverly-Robinson, A. (2013). "Walter Benjamin: Language and Translation". *An A to Z of Theory*.
<https://ceasefiremagazine.co.uk/walter-benjamin-language-translation/>
Erişim Tarihi: 27.09.2023.
- Schwebel, P. (2014). "The Tradition in Ruins: Walter Benjamin and Gershom Scholem on Language and Lament". In P. Schwebel & I. Ferber (Eds.), *Lament in Jewish Thought: Philosophical, Theological, and Literary Perspectives* (1st ed., pp. 277–302). De Gruyter.
<http://www.jstor.org/stable/j.ctvbkjx96.20>.
- Smerick, C. M. (2009). "And G-d Said": Language, Translation, and Scripture in Two Works by Walter Benjamin. *Shofar*, 27(2), 48–68. <http://www.jstor.org/stable/42944447>.
- Stern, A. (2019). *The Fall of Language: Benjamin and Wittgenstein on Meaning*, Harvard University Press.

Walter Benjamin'in Kendi Haliyle Dil ve İnsanın Dili Üzerine

Kitabı'nın Kapağı, Kaynak:

**https://files.legimi.com/images/394cd226f249ceb03076200f3f72c8d9/w200_u90.jpg Erişim Tarihi
(28.09.2023).**